

usnjari, itd. Pa to še ni vse, kar nam ne dopade. Narodi celega cesarstva se častnega in imenitnega dneva veselijo in pripravljajo se, kako bi ta dan slavnostno obhajali in čutila svoje udanosti in ljubezni do svitlega vladarja in soproge njegove pokazali, pa le zavoljo obhajanja spomina Njihove petindvajset letne poroke. Le edini konjiški okr. š. svet hoče to proslavljenje še z drugim združiti. Kajti on nadaljuje v svojem omenjenem ukazu: „To priliko naj šola porabi, da združi svojo obletnico s slavnostjo cesarske rodbine“. Tako tedaj, da se proslavljanje cesarske poroke nekoliko v kot potisne, mora se obhajati 10letnica novih šolskih postav? Ti moj Bog! 10letnico ljudskih šolskih postav naj obhajamo! Kdo se bo neki ove zaukazane šolske svečanosti najbolj veselil: konjiški svet, otroci ali davkeplačilci, premišljevali potroške, kateri so se jim po dragih novih šolskih postavah naložili? Konjiški gospodje imenujejo nove šolske postave najkrasnejši biser ki so ga liberalci vložili v cesarsko krono! Bodi jim! Nam pa bodi pripuščeno premišljevanje, kako so liberalci že sami z ovim „biserom“ nezadovoljni. Oče šolskim postavam, minister Stremajer sam, ga je začel z odlokom od 25. marca t. l. tako čudno popravljati, da ga bo treba bržčas skoro popolnem zopet izlučiti in do dobra prepiliti! Naposled še nekaj! Konjiški okr. šol. svet naroča, naj se otroci za brezštevilnimi govori, nagovori, ogovori itd. pri tej priložnosti dobro pogostijo! Ko bi skrbni gospodje bili vsakemu ukazu priložili vsaj 50 fl. tedaj bi svoj namen laglje in gotoveje dosegli!

Politični ogled.

Astrijske dežele. Najvažnija novica nam je sedaj govor cesarskega poslanika pri angleškej kraljici, magjarskega grofa Karolyja. Mož se je bil pri nemškem cesarju kot poslanik zameril in bil na Angleško prestavljen. Tukaj je nedavno grof Karoly naglašal zvezo Avstrije z Anglijo, „da bi se neka velika vojska zabranila.“ To je čudno! Zveza s kramarskim Angležem bila je vselej nam na škodo, ker je tem bolj naše sovražnike v Evropi združevala. Ni čuda tedaj, ako se tudi sedaj govori o nekej zvezi Rusije, Nemčije, Rumunije in Italije itd. zoper nas! Bog nas varuj in stori nevarnemu delovanju magjarskih politikarjev brž zaželeni konec, drugače pridemo res kmalu v strašne zadrege! — Državni zbor snide se zopet 17. apr. da skoneča proračun za l. 1879. Liberalni ministri so zarad tega proračuna že veliko bridkega morali požreti. Najhujših jim je povedal tirolski poslanec baron Dipauli. Kregal se je gledé davkarijskih in finančnih uradnikov, ker se ne držijo postav: „tako je nekdo plačal 5 fl. namesto 7000 fl. drug 1 fl. namesto 200 fl., tretji namesto 450 fl. samo 50 kr. Muogo je velikih trgovcev in družeb, ki so na milijone davka državi dolžni, med tem,

ko se kmetski ljudje brezobzirno rubijo.“ Očital je vladi tudi, zakaj je 200 milijonov dačnega denarja porazdelila privatnim zavodom (n. pr. Brandstetterjevi cink-rudi 60.000 fl. vagonске družbi v Gradcu 400.000 fl. itd.) Naš dr. Vošnjak, potem česka poslanca Kusy in Weber, so se ostro pritožili zavolj zatirovanja Slovanov. Jihove besede so toliko zdale, da je minister Taaffe odgovoril pomenljivo: „meni je prav žal, ako so nekteri uradniki sovražstvo kazali do Slovanov, in jaz hočem skrbeti, da se to ne bo več zgodilo.“ Dobro, ove besede si hočemo zapomniti za bodoče volitve! Kajti nove volitve bomo imeli za državni zbor kmalu, mesenca junija. Začnimo se toraj brž pripravljati! — Žalostne vesti dobajajo iz Šlezije, ondi je 30 srenj prosilo za dovoljenje 20% srenjske doklade, večjidel zavolj preskrbovanja ubogih, ki so v fabrikah zgubili zaslužek in zdravje. Nekateri srenje imajo uže po 60% take doklade! Štajerski veliki posestniki so izvolili s 72. glasi liberalca bar. Hercingerja in bar. Kotulinskega za poslanca v deželni zbor, 89 ostalih, večjidel konservativnih volilcev, je strahopetno ostalo v zapečnjaku! Sram jih bodi! Največ jamrajo o hudobnem svetu; liberalci so jim naklonili črez mero pravice v volilnem redu, pa čemu jim so, če se njih ne poslužujejo! Magjarski poslanec Ghicz, predsednik državnega zbora, je odložil predsedništvo in poslanstvo. Mož je oče postavam, vsled katerih so ogerski prebivalci z dačami strašno preobloženi.

Nova Avstrija. Pri Gradiški so napravili brod ali barno, ki po iz železnega svila zvitem vožju drdra črez Savo. Nad Dervento lazi veliko magjarskih Judov; Bošnjaki uže mislijo, da je pri nas razun vojakov vsak človek Jud. V Sarajevu so zopet obesili več tolovajev. V Sborniku so mohamedani izročili katoličanom mošejo, ki je nekda bila katoliška cerkva. V Mostaru imajo uže zrele črešnje. Naš rojak g. profesor Šuman je dobil od vlade poudbo, naj uredi latinske šole v Bosni in Hercegovini!

Vnanje države. Zastran bolgarske Rumelije se velevlade še niso pogodile. Angleži in naš Andrassy bi baje prav radi vojakov tje poslali, toda Francozi, Nemci in Italijani se nečejo udeležiti. Rusi pa svetujejo, naj se Rumelija združi z Bolgarskim. Tudi pravijo, da Turek ne sme zasesti Balkana! Grkom je sultan ponudil kos Tesalije in Epira, le mesta Janine ne, katero bi prvi najrajše dobili v svojo oblast. Albanci so poslali več odličnih mož v Rim k italijanskemu kralju, naj bi se on potegnil za Albanijo! To je menda tudi v nekej zvezi s tem, da grof Andrassy-jevi listi sedaj trdijo, da bo Avstrija skupno s turško vojsko zasedla mesta od bosenske meje do Novegapazarja in Mitrovice. Nemški Bismark začel se je pogajati s katoliškimi poslanci. Francozi so v Afriki nenadno vzeli otok Matakong, kojega so si prej Angleži svojili. Zulu-Kafri želijo miru, Angleži jim pa ne verujejo tega in izbarkavajo v Natalu 15000

mož in 35 kanonov. V Afganistanu pa mislijo koncem aprila udariti v Kabul. V južnej Ameriki so tri do sedaj prav mirne in srečne republike: Čile, Bolivija in Peru. Sedaj pa se pripravljajo na hudo vojsko, ker so se sprle med seboj zaradi neklih solitarskih rud. Bolivijanci in Čilenci se bodo najprej spopali, Peruvijanci še omahujejo; vendar podpirajo bolj prve, nego druge!

Za poduk in kratek čas.

Iz Gradca do Sarajeva.

(Dogoški iz življenja vojaškega duhovnika v bosenski vojski l. 1878.)

XVI. Pred svojim odhodom iz dolgočasnega tabora pri neprijaznih Žepčah doživel sem še mnogo zanimivega, česar nij, da bi zmolčal. Moral sem namreč dne 21. avg. spolniti obljubo, pred nekterimi dnevi dano katoliškemu župniku na Osovi, ki me je vedno nadlegoval po svojem pomočniku, da ga obiščem, kakor hitro mogoče. Priletni mož bi sila rad po dolgih letih zopet videl kat. duhovnika iz kat. Avstrije. Pošiljal mi je glas, da je uže vsa okolica mirna, da se nij bati nobene ne-zgode od ktere koli strani. Da si nijsem bil dobre volje potovati v tem burnem času daleč tje gori v strme brabe in gosto zaraščene bregove, poslal je vendar rečenega dne dobri o. frančiškan čilega konja, da me ponese na njegov dom. Fra Mato pride v tabor in mi napove, da danes moram z njim, ker se ponuja tako lepa prilika: spremljal naju bode najbogatejši turški beg iz Žepeč. Ker nijsem imel pametnega izgovora, udam se kmalu želji brata frančiškana, s katerim se takoj napotim k hiši čitateljem uže znanega Štjepana, kjer je stal župnikov konjič. Proti pol desetim prižene tudi Agan-beg 2 lepa vranca, ednega za se, drugega za fratra. Ta beg, mladenič kakih 20—22 let, ima velika posestva, ki ga pa neki malo veselijo, ker so mu starši in tudi sorodniki pomrli, tako da se čuti prav nesrečnega in nezadovoljnega pri vsem svojem bogastvu. Postave je lepe, čvrste in ponosne. Obrto glavo mu je kril črno-rudeči fez, zamotan v pisan, dragocen turban ali saruk. Obleko je nosil svilnato, bogato zarobljeno s zlatom in srebrom. Bilo je veselje gledati tega mladega turčina, ko je zajabal brzega žrebca, kateremu so segale grive skoro do zemlje, in kterege sedlo, privezano na gostodlakasto medvedovo kožo, je žarelo v solnčnem svitu vsled dragotnih okovov, da se je gledalcu pred očmi blešilo. Iz početka je bil večji del v se zamišljen, čemernege lica in nič prav prijaznega pogleda. Jezdil je rad kakih 20 korakov za nama. Ko sem ga nalašč uprašal, je li varno jezdariti po teh gluhih šumah ter se nij ničesar bati, odgovoril mi je osorno: valaha! (boga mi) ništa, gospodine! ništa. In tako smo jahali trojica črez ledine in livade, črez grm in trn, črez klance in srobotne lance, črez strnine in pe-

čine, črez reke in jarke, mimo senčnatih gajev in sadunosnih rajev, mimo razpalih lesenjač in porušenihi fernjač, mimo skrivnostnih razvalin in starodavnih ostalin in jahali smo! — Kdor nas je srečal, nazdravil nam je spodobno. Bil je katoličan, rekel je spoštljivo: Hvaljen Jsus! in se nasmejaj svojemu dušnemu pastirju rekoč: kako ti fra Mato? je li si zdrav? In ako je ta odgovoril, da je pri polnem zdravju, onda je vskliknil Bošnjak: fala Bogu! fala Bogu na daru! Bil je pa hrišćanin ali pravoslavni kristijan, želel nam je razun krepkega zdravja še sto dobrih časov. Če jo je pak turčin nasproti primahal, ozrl se je samo po mogočnem begu, kakor svojem bratu in somišljencu, ter mu zaklical: Saba hajrosun! (dobro jutro) in še pristavil Salam alečun! (mir ti bodi); na kar mu je beg ne ravno preprijazno odzdravil: alah rasosun! (bog daj) in alečun salam! (tebi mir). S poslednjimi besedami se smejo le mohamedanci pozdravljati, drugi nikdo, prvih pa se zamorejo tudi kristijani posluževati, posebno, kedar treba turške sosede pozdravljati. Pozdravljajo pa se Bošnjaki radi in še prav lepo. Kako so me mikale osebe, ktere smo srečavali, in kraji, mimo kterih smo dirjali, tako me ni malo zanimal pohlevni „bielan“, ki me je nosil prav yarno in lepo po vseh še tako vratolomnih potih. Čuditi se moraš, kako bosanski konjič vestno stopa in zanesljivo, naj je cesta še tako slaba in ozka. Prepustiš mu lahko prosto voljo in sediš mirno na njem, a bati se ti nij, da bi te otresel za kakšno pečino, ali v globok prepad. Brez vsake nesreče došla sva s frančiškonom proti 1/2 12. do farovža, ki stoji na veselem griču med košatim, sadunosnim drevjem. Beg je kake četvrt ure zaostal. Ne vem, zakaj je bil tako klavern in otožen, ko vendar kaže njegova narava, da je živahne vroče krvi. Župnik se je močno razveselil nad mojim pohodom in me je takoj odpeljal v svoje stanovanje, ki obstoji iz 2 majhnih pa lično urejenih sobic. Pohištvo kakor stoli, mize, omare, postelj, police in druga ropotija je bila vsa iz mehkega lesa ali belo umita. Po prvem prijateljskem pozdravu prinesla je koj stara ženica „baka“ najbistrejše rakijske ali slivovice, ki je odložena le za daljne goste, in po vrhu še majolko črnega vina hercegovinca. Pili smo dobrodošlico, pili smo na slavno osvobojenje slavne Bosne, na zdravje junaške avstrijske armade, na čudežno trpežnost, nekaljeno, strpljivo udanost in gorečo ljubezen krščanskega bosanskega naroda do častnega križa itd. Potem nam postreže čohasti kiridžija (sluga) z belo kavo, da jo srebujemo in zraven duhan pušimo, dokler se obed ali ručak ne skuha. Ko smo že bili mi židane volje, prišel je še le beg in prav čedno pozdravil očeta župnika. Tega namreč spoštuje kakor svojega očeta, ker mu je nedavno najbrž življenje rešil. Vstaši so ga silili, naj potegne z njimi v boj proti „švabom“, ali ker se je protivil, žugali so ma s smrtjo: zato jo je pobrisal v hribe in tu ga je pod